

MYSTERIE VAN ENGELLEN EN BOZE GEESTEN

Mysterie van Engelen en Boze Geesten

Van *Mysterie der Eeuwen*, hoofdstuk twee

DOOR HERBERT W. ARMSTRONG

KAN ER IETS ZIJN WAT NOG MYSTERIEUZER IS DAN DE kwestie van de onzichtbare geestenwereld? Engelen zijn voor de mensen op de aarde altijd een mysterie geweest: Bestaan er werkelijk engelen? Is er werkelijk een Satan de duivel? Is Satan een werkelijk bestaand, onsterfelijk wezen? Heeft God een duivel geschapen?

Sommige religies aanbidden goden waarvan de gelovigen menen dat het boze geesten zijn. Sommige grote kathedralen van de Christelijke godsdienst zijn aan de buitenkant versierd met gargouilles, lelijke en grotesk gebeeldhouwde gezichten, die naar men meent boze geesten afschrikken.

Al het kwaad en alle moeilijkheden in de wereld worden veroorzaakt doordat de ene mening met de andere botst. Maar wat is de werkelijke oorzaak van dit botsen der meningen? Is er enig verband tussen deze strijdige opvattingen en de onzichtbare geestenwereld? Voor bijna iedereen is dit een mysterie, maar de Bijbel openbaart een zeer reële maar onzichtbare wereld—een andere dimensie, zoals sommigen het willen noemen—bestaande naast de onze, maar voor onze vijf zintuigen absoluut onwaarneembaar. Het is de geestenwereld.

In het eerste hoofdstuk van Hebrëeën lezen wij over engelen die dienst doen als Gods geheime boodschappers, en die worden uitgezonden om diegenen bij te staan die God tot behoud en eeuwig leven roept.

In Efeze 6 wordt gezegd dat onze strijd in feite niet met andere mensen is, maar „tegen de overheden, tegen de machten, tegen de wereldbeheersers dezer duisternis, tegen de boze geesten in de hemelse gewesten”.

Hoe kan dit? Waarom is de wereld vol van zulke botsingen en conflicten tussen de zienswijzen van mensen?

In Efeze 2:2 staat dat de mensen hebben gewandeld „overeenkomstig de loop dezer wereld, overeenkomstig de overste van de macht der lucht [Satan], van de geest, die thans werkzaam is in de kinderen der ongehoorzaamheid.” De mensen beseffen eenvoudig niet dat er een onzichtbare geestelijke macht is die deze vijandige zienswijzen in hun geest injecteert.

Zelfs voor belijdende Christenen zijn deze bijbelteksten een mysterie. Waarom?

Deze onzichtbare geestenwereld (Colossenzen 1:15-16) is zeer reëel, maar omdat ze onzichtbaar is, is ze een mysterie. Het feit echter dat heilige engelen en boze geesten onzichtbaar zijn betekent niet dat ze niet bestaan.

In werkelijkheid is de onzichtbare geestenwereld reëler dan de materiële en de zichtbare. In feite weten de meeste mensen niet wat elektriciteit is, maar zij zijn zich heel goed bewust van de realiteit ervan. De Bijbel verklaart: „Indien dan nog ons evangelie bedekt is, is het bedekt bij hen, die verloren gaan, ongelovigen, wier overleggingen de god dezer eeuw [Satan] met blindheid heeft geslagen” (2 Corinthiërs 4:3-4). Satan is de god van deze eeuw of wereld.

De tijd om te *BEGRIJPEN* is aangebroken.

De allerhoogste, onzichtbare Macht

In hoofdstuk 1 is duidelijk gemaakt dat God al vanaf de eeuwigheid een familie is, aanvankelijk samengesteld uit twee leden, God en het Woord, die bijna 2000 jaar geleden Jezus Christus werd. God is onzichtbaar—het hoogste almachtige Geestelijke Wezen. Wij zagen dat God leeft. Hij werkt! Wat doet Hij? Hij is de scheppende familie. Wellicht weinig mensen weten dat het eerste wat God schiep niet de aarde, zonnen, andere planeten, kortom het universum was. Vóór dit alles schiep Hij de engelen—een geestenwereld van talloze engelen.

Eerst ontwierp en schiep de Grote God door middel van het Woord deze GEESTELIJKE WEZENS—engelen, elk afzonderlijk geschapen—miljoenen, misschien zelfs miljarden! Engelen zijn individuele geestelijke wezens, elk met een verstand met grotere vermogens en bekwaamheid dan het verstand van de mens, in staat tot het hebben van standpunten, voornemens en bedoelingen. Er wordt gezegd dat zelfs Jezus als mens „beneden de engelen” werd gesteld (Hebrëeën 2:7). Engelen zijn geheel uit geest samengesteld. Zij ontvingen onafhankelijk leven—inherent leven—onsterfelijkheid. Zij hebben geen bloed en bloedvaten en hoeven geen lucht in te ademen, maar hebben zichzelf instandhoudend inherent leven.

Engelen worden, omdat zij door God zijn geschapen, zonen van God genoemd (Job 1:6), maar zij werden niet als zonen van God verwekt en geboren.

Waarom de Schepping van Engelen?

Waarom werden er vóór al het andere onzichtbare, uit geest samengestelde engelen geschapen? Waarom werden zij zelfs nog vóór de schepping van fysieke materie en het fysieke universum geschapen? Waarom werden zij eigenlijk geschapen?

Jezus Christus zei: „Mijn Vader werkt tot nu toe en Ik werk ook” (Johannes 5:17). In Johannes 1:1-5 wordt geopenbaard dat God en het Woord (de Godfamilie) leven. In het hoofdstuk hiervoor hebben wij gezien hoe zij leefden: in wederzijdse liefde, totale overeenstemming en volmaakte harmonie. Maar als zij leefden, wat deden zij dan? Zij schiepen. Men zou kunnen zeggen dat scheppen hun beroep was. Om hen te helpen bij het werk van scheppen, besturen en beheren van wat geschapen zou worden, schiepen zij allereerst andere geestelijke wezens op een lager plan dan de Godfamilie. Engelen werden

geschapen als dienaren, tussenpersonen, helpers in Gods schepping. Zij werden geschapen als dienstknechten van de levende God.

Vanaf de eeuwigheid was God soeverein, wat voor ons menselijke denken betekent dat God op de troon zat van alles wat bestond of zou bestaan. In het 25^e hoofdstuk van Exodus vinden wij, in de beschrijving van de ark die op aanwijzingen van God door Mozes werd gebouwd, een stoffelijke beschrijving van de troon van God in de hemel. Aan iedere kant van Gods troon stond een super aartsengel, een cherub, wiens vleugels zich als overdekking boven de troon van God uitstrekten. Dit betekent dat deze hogere engelen waren betrokken bij de uitvoering van de regering van God over Gods hele schepping. Zij waren helpers, ministers, dienstknechten, die God assisteerden. Wij lezen over engelen in het eerste hoofdstuk van Hebrëen. Dit hoofdstuk spreekt eerst over Jezus. „Deze...de afdruk van zijn wezen, die alle dingen [het heelal] draagt door het woord zijner kracht...zóveel machtiger geworden dan de engelen, als Hij uitnemender naam boven hen als erfdeel ontvangen heeft. Immers, tot wie der engelen heeft Hij [God] ooit gezegd: Mijn Zoon zijt gij; Ik heb U heden verwekt? En wederom: Ik zal Hem tot Vader zijn, en Hij zal Mij tot Zoon zijn. En wanneer Hij wederom de Eerstgeborene in de wereld brengt, spreekt Hij: En Hem moeten alle engelen Gods huldigen. En van de engelen zegt Hij: Die zijn engelen maakt tot winden [geesten] en zijn dienaars tot een vuurvlam; maar van de Zoon: Uw troon, o God, is in alle eeuwigheid en de scepter der rechtmatigheid is de scepter van Zijn koningschap. Gerechtigheid hebt Gij liefgehad en ongerechtigheid hebt Gij gehaat; daarom heeft U, o God, Uw God met vreugdeolie gezalfd boven Uw deelgenoten. En: Gij, Here, hebt in den beginne de aarde gegrondvest...En tot wie der engelen heeft Hij ooit gezegd: Zet u aan Mijn rechterhand, totdat Ik uw vijanden gemaakt heb tot een voetbank voor uw voeten? Zijn zij [de engelen] niet allen dienende geesten, die uitgezonden worden ten dienste van hen, die het heil zullen beërven?” (vs. 3-10, 13-14).

Mensen zijn iets lager geschapen dan engelen, hoewel wij het ontzagwekkende potentieel hebben veel groter te worden. Dit feit komt tot uitdrukking in het tweede hoofdstuk van Hebrëen en zal in hoofdstuk 7 van dit boek worden behandeld.

En in hoofdstuk 3 zullen wij aantonen dat mensen als zonen van God kunnen worden verwekt, zij het dat zij vooralsnog ongeboren blijven.

Voor de meeste lezers zal het nieuw zijn te horen dat engelen werden geschapen voordat de aarde en het fysieke universum tot bestaan werden gebracht. Job 38:1-7 laat zien dat de engelen juichten van vreugde toen God de aarde schiep. In zowel Genesis 1 als 2 wordt gezegd dat de aarde tegelijk met het hele fysieke universum werd geschapen.

Engelen zijn onzichtbare, onsterfelijke, geestelijke wezens met grotere macht en kennis dan de mensen (2 Petrus 2:11). Zij hebben alle activiteiten van de mensheid op de aarde gezien en weten dan ook meer

van het menselijke verstand, van psychologie, sociologie, natuurwetenschap en alle kunsten dan welke levende mens ook.

Engelen vervullen een belangrijke functie bij het ten uitvoer brengen van Gods plan voor de mensheid. Zij zijn Zijn onzichtbare tussenpersonen die ons, armzalige mensen, erfgenamen van behoud, vaak dienen op manieren die weinigen begrijpen.

Persoonlijke ervaringen

Mijn vrouw en ik hebben dit allebei in persoonlijke incidenten ervaren.

Toen onze oudste dochter een baby was, sliep mijn vrouw met het kind naast haar aan de kant van het bed dat tegen de muur van de slaapkamer geplaatst was. Ze hoorde een stem roepen: „Leg Beverley ergens anders.” Ze dacht dat het een droom was en zonder goed wakker te worden sliep ze verder. Daarna hoorde ze de stem opnieuw, nu wat luider. Ze werd half wakker zag niets en dacht weer dat het een droom was, draaide zich om en zou weer gaan slapen toen ze de stem voor een derde keer hoorde, deze keer luid en met nadruk: „*LEG BEVERLEY ERGENS ANDERS.*” Verward legde ze het kind aan haar andere kant en een paar seconden later viel een schilderij in een zware lijst dat aan de muur hing, precies boven de plek waar het kind gelegen had, naar beneden op bed. Het zou het hoofdje van het kind hebben kunnen verpletteren, of haar ernstig letsel toebrengen. De enige verklaring was dat God een engel gezonden had om Beverley's leven te sparen.

In de beginjaren van mijn dienaarschap, omstreeks 1934, bestuurde ik een auto op een zeer stormachtige nacht tijdens een stortbui op een weg ten zuiden van Eugene, Oregon. Ik reed ongeveer 65 km/u over een erg slingerende weg. Toen ik bij een scherpe bocht in de weg kwam, draaide het stuur van mijn auto plotseling scherp naar links, alsof het door de een of andere onzichtbare kracht uit mijn handen gewrongen werd. Vlak voor me stond een verongelukte vrachtwagen. Ik passeerde rakelings aan de linkerkant ervan. Het was donker en een vernielde auto stond pal voor me. Het stuurwiel van mijn auto werd me plots uit handen gewrongen en de auto draaide scherp naar rechts. Mijn wagen reed rakelings tussen de auto die naar het noorden gegaan was en de vrachtauto die op dezelfde weg in zuidelijke richting gegaan was door met niet meer dan een paar centimeter ruimte over tussen de vernielde auto en de vrachtwagen. Nog nooit had ik zoiets meegemaakt. Het stuur van mijn auto draaide door een of andere kracht die ik niet in mijn macht had en ondanks mijn hand die de wagen rechtdoor wilde sturen.

Al eerder, in het najaar van 1927, in het eerste jaar van mijn bekering had ik een dergelijke ervaring.

De man met de misvormde rug

Nadat mijn vrouw en ik wat meer bijbels begrip van het onderwerp genezing hadden gekregen, kwam Aimee Semple McPherson naar Portland.

Zij hield een evangelische campagne in het auditorium van Portland. Mijn vrouw en ik hadden het eenmaal bijgewoond en daarna ging ik nog eens een andere keer alleen. Wij gingen vele religieuze leerstellingen en groeperingen na. Niet in staat om binnen te komen vanwege de opeengepakte massa toehoorders, zei een suppoost tegen mij dat ik misschien via de deur achter het toneel binnen kon komen als ik me naar de andere kant zou haasten. Lopend, of liever gezegd rennend, stuitte ik op iets droevigs.

Een vrouw en een kind probeerden een oudere man die vreselijk kreupel was uit een auto bij de toneelingang te krijgen. Ik ging naar ze toe om ze te helpen. De man had een zwaar misvormde rug—of door artritis, of door een misvorming vanaf de geboorte of een andere ziekte die me nu niet te binnen wil schieten. Hij was totaal hulpeloos en bood een jammerlijke aanblik.

We slaagden erin hem naar de toneelingang te krijgen. Ik zou er trouwens nooit binnen gelaten zijn, als ik niet deze kreupele had helpen binnen brengen. Hij was gekomen om door de beroemde evangeliste genezen te worden.

Voor de dienst konden we niet met mevrouw McPherson in contact komen. En na de dienst evenmin. Ik hielp de teleurgestelde kreupele in de auto terugbrengen.

„Als u werkelijk genezen wilt worden” zei ik voor ze wegreden, „dan zou ik graag naar uw huis komen en voor u bidden. Mevrouw McPherson bezit van zichzelf geen kracht om iemand te genezen. Ik ook niet. Alleen God kan genezen. Maar ik weet wat Hij beloofd heeft te zullen doen en ik geloof dat God even welwillend naar mij zal luisteren als naar mevrouw McPherson—als u alleen maar GELOOFT in wat God heeft beloofd, en al uw vertrouwen op HEM stelt en niet in de persoon die voor u bidt.”

Ze gaven me hun adres, even ten zuiden van Foster Road. De volgende dag leende ik de wagen van mijn broer Russell en reed erheen.

Ik had geleerd, bij het bestuderen van de Bijbel over het onderwerp genezing, dat er twee voorwaarden zijn die God oplegt: 1^e we moeten Zijn geboden houden en doen wat Hem welgevallig is (1Johannes 3:22); en 2^e we moeten Hem werkelijk GELOVEN (Mattheüs 9:29).

Natuurlijk realiseerde ik mij dat veel mensen niet tot het begrijpen van al Gods geboden gekomen zijn—maar Hij ziet het hart aan. Het gaat om de geest en de bereidheid om te gehoorzamen. En daarom zijn sommigen die werkelijk GELOVEN genezen, zelfs al hielden ze niet strikt alle geboden. Maar als de kennis van de waarheid eenmaal gekomen is moeten ze GEHOORZAMEN. In dit geval was ik er zeker van dat God wilde dat ik het verstand van deze mensen opende voor Zijn Geboden, en dat zonde wetsovertreding is.

Daarom las ik eerst de twee hierboven aangehaalde Bijbelverzen, en legde toen uit wat ik in zes maanden over Gods wet geleerd had—en in het bijzonder over Gods Sabbat. Ik wilde weten of deze kreupele en zijn vrouw een geest van BEREIDHEID hadden om God te gehoorzamen.

Dat hadden ze niet. Ik merkte dat het „Pinkstermensen” waren. Ze gingen naar de kerk voor de „goede tijd” die ze daar hadden. Ze praatten een hele poos over de „goede tijd” waarvan ze in de kerk genoten. Ze spotten en haalden de neus op voor het gehoorzamen van God. Ik vertelde hen dat, aangezien zij onwillig waren om God te gehoorzamen en toe te geven aan Gods geschreven voorwaarden voor genezing, ik niet voor hen kon bidden.

Was dit een engel?

Een paar weken later leende ik de auto van mijn broer nog een keer en reed toevallig over de Foster Road. Nu was mijn geest bezig met een andere zending en ik dacht helemaal niet aan deze mismaakte kreupele. Ik was met iets anders bezig en was diep in gedachten.

Toen ik bij het kruispunt met de straat waar de kreupele woonde, kwam, herinnerde ik mij hem echter. Ogenblikkelijk kwam de gedachte in mij op of ik hem nog een keer moest opzoeken—maar op hetzelfde moment verwierp mijn verstand dat. Ze hadden gespot met het idee van overgave om God te gehoorzamen en het eigenlijk belachelijk gemaakt. Onmiddellijk zette ik hen uit mijn gedachten en ik was opnieuw diep in gedachten over de huidige missie waar ik mee bezig was.

Toen gebeurde er iets vreemds.

Bij de volgende kruising draaide het stuur van mijn auto automatisch naar rechts. Ogenblikkelijk wendde ik al mijn kracht aan om dat tegen te gaan en rechtdoor te blijven sturen. Maar mijn kracht baatte mij niets. Een of andere onzichtbare macht draaide mijn stuurwiel tegen al mijn krachten in. De auto was rechtsaf geslagen de straat in één blok ten oosten van het huis van de kreupele.

Ik was verschrikt. Nooit eerder had ik iets dergelijks meegemaakt. Ik bracht de auto bij de trottoirband tot stilstand. Ik wist niet wat ik er van denken moest.

Het was te laat om terug te gaan, weer de drukke Foster Road op.

„Wel,” dacht ik, „ik zal tot het einde van dit blok rijden en dan linksaf slaan en dan weer terug naar de Foster Road.”

Maar na een lang blok zuidwaarts gereden te hebben, kon ik alleen maar rechtsaf. Linksaf was er geen straat om bij de Foster Road terug te komen, dus was ik nu gedwongen langs het huis van de kreupele te rijden.

Zou het mogelijk zijn dat een engel aan mijn stuur gedraaid had om me hierheen te doen gaan?” vroeg ik me af, nog wat geschokt door de ervaring. Ik besloot dat het beter was om bij het huis van de kreupele te stoppen om me ervan te vergewissen.

Ik trof hem aan met een bloedvergiftiging. De rode streep naderde zijn hart.

Ik vertelde hem wat er gebeurd was.

„Ik weet nu dat God een engel gezonden heeft om me hier te laten komen” zei ik. Ik denk dat God wil dat ik voor u bid—opdat Hij u van deze bloedvergiftiging geneest, om u Zijn macht te tonen en u dan nog een kans te geven om u te bekeren en Hem gewillig te gehoorzamen. En als u dat

doet dan zal Hij uw vergroeiende ruggegraat recht maken en u geheel genezen.

Als u wilt dat ik dat voor u doe, dan zal ik voor u bidden en God vragen u van deze bloedvergiftiging te genezen. Maar ik zal God niet vragen uw rug te genezen, tenzij en wanneer u zich bekeert en de bereidwilligheid toont om te gehoorzamen wat u ook maar zelf ziet dat God gebiedt.”

Ze waren nu ten einde raad. Hij had misschien nog maar 12 uur te leven. Nu grapt en schertsten ze niet lichtzinnig over de „goede tijden” op de „Pinksterbijeekomsten.” Ze wilden dat ik zou bidden.

Ik was geen geordineerd dienaar, dus zalfde ik hem niet met olie. Nog nooit in mijn leven had ik hardop voor anderen gebeden. Ik legde hen dat uit en zei dat ik alleen maar mijn handen op de man zou leggen en in stilte bidden, omdat ik niet zelfbewust voor de eerste keer hardop wilde bidden om met oprechte ernst en geloof tussen beide te komen. Ik had absoluut vertrouwen dat hij van de bloedvergiftiging genezen zou worden.

En dat werd hij.

De volgende dag keerde ik terug. De bloedvergiftiging had hem onmiddellijk verlaten toen ik bad. Maar tot mijn groot verdriet en teleurstelling zaten ze opnieuw vol lichtzinnige spot en sarcasme jegens Gods wet. Opnieuw spraken ze schertsend over „een goede tijd hebben” op de vergaderingen van de „Pinkstergemeente.”

Ik kon niets meer doen. Dit was een van de grote teleurstellingen in mijn leven. Ik heb nooit meer iets van hen gezien of gehoord.

Gods onzichtbare instrumenten

God heeft engelen specifiek belast met het toezicht op en de bescherming van Zijn Kerk gedurende haar hele geschiedenis (Openbaring 1:4, 16, 20; 2:1, 8, 12, 18; 3:1, 7, 14). Hij heeft engelen die continu de aarde doorkruisen om de algemene omstandigheden op aarde waar te nemen en er aan Hem verslag over uit te brengen (Openbaring 5:6; Zacharia 4:10; 2Kroningen 16:9).

En God heeft engelen specifiek aangesteld om voor Zijn verwekte menselijke kinderen te zorgen (Handelingen 12:15; Mattheüs 18:10). God belooft: „Want Hij zal aangaande u Zijn engelen gebieden, dat zij u behoeden op al uw wegen” (Psalmen 91:11).

Twaalf engelen van God zullen de poortwachters in de nieuwe stad Jeruzalem zijn (Openbaring 21:12), een voor elke stam van Israël. Wellicht zijn deze 12 nu assistenten van de aartsengel Michael. Engelen zijn boodschappers. Zij verschenen aan Abraham, Lot, Hagar, Mozes, Manóach, Gideon, Elia en vele van de profeten en apostelen. Wanneer deze engelen zich voor mensen zichtbaar maken, doen zij dat in het algemeen in de gedaante van een mens. De Bijbel noemt drie engelen van hoge rang: Lucifer [‘Morgenster’ in veel Nederlandse vertalingen] (Jesaja 14:12), thans Satan de duivel; Gabriël, die bij twee gelegenheden aan Daniël verscheen (Daniël 8:16; 9:21), aan Zacharias, de vader van Johannes de Doper (Lucas 1:19), en later aan Maria, de

moeder van Jezus (Lucas 1:26); en de derde is Michael, die „een der voornaamste vorsten” wordt genoemd (Daniël 10:13), en die door Judas als aartsengel wordt geïdentificeerd (Judas 9). Michael is de aartsengel die specifiek is aangesteld om de 12 stammen van Israël te beschermen en terzijde te staan (Daniël 12:1; 10:2-13, 21), alsmede de ware Kerk van God van vandaag (Openbaring 12:7).

De grootste creatieve prestatie

God wijst engelen verantwoordelijkheden toe, maar God schiep in hen een VERSTAND—MET HET VERMOGEN OM TE DENKEN, TE REDENEREN, TE KIEZEN EN BESLISSINGEN TE NEMEN!

Er was evenwel een hoogst belangrijke kwaliteit die zelfs de scheppende vermogens van God niet ogenblikkelijk door een wilsbesluit konden scheppen: hetzelfde volmaakte, heilige, rechtvaardige KARAKTER dat zowel God als het Woord eigen is!

Dit soort karakter moet worden ONTWIKKELD, door de KEUZE en de INTENTIE van degene in wie het tot stand komt.

Let dus goed op deze enorm belangrijke waarheid: dit volmaakte, heilige en rechtvaardige karakter is de allergrootste prestatie die voor de Almachtige God de Schepper mogelijk is. Tevens is dit het middel tot Zijn hoogst mogelijke DOEL! Zijn uiteindelijke doelstelling!

Maar HOE?

Ik herhaal, een dergelijk volmaakt karakter moet worden ontwikkeld. Het vereist de vrije keuze en beslissing van elk afzonderlijk wezen in wie het moet worden geschapen. Maar zelfs dan nog moet het bovendien geleidelijk worden ingegeven door en vanuit de Heilige God die, als enige, zulk rechtvaardig karakter kan schenken. Maar wat bedoelen wij met rechtvaardig karakter?

Volmaakt, heilig en rechtvaardig karakter is het vermogen in een zelfstandig wezen de ware en goede weg van de valse te kunnen onderscheiden, om zich vrijwillig, volledig en onvoorwaardelijk aan God en Zijn volmaakte weg over te geven, zich te onderwerpen om door God te worden overwonnen—te beslissen, zelfs tegen verleiding en zelfzucht in, om juist te leven en te handelen. En zelfs dan nog is zulk heilig karakter de gift van God. Het wordt gevormd door overgave aan God, zodat HIJ ZIJN WET (Gods juiste levenswijze) kan indruppelen in het wezen dat daarvoor beslist en kiest. In feite komt dit volmaakte karakter alleen van God, die het indruppelt in de door Hem geschapen entiteit, op diens vrijwillige toestemming, na zware beproeving en toetsing.

Ik heb enige alinea’s aan dit punt gewijd omdat dit het allerhoogste middel is in Gods uiteindelijke DOELSTELLING!

Nu iets over de prehistorische engelen: 1) God schiep hen met een verstand dat in staat is tot denken, redeneren, kiezen en beslissen met een eigen wil; en 2) God openbaarde hun duidelijk ZIJN WARE EN RECHTVAARDIGE WEG. Noodzakelijkerwijs stond Hij hen evenwel toe uit eigen vrije wil Gods juiste weg te aanvaarden, dan wel zich tot tegengestelde wegen van eigen vinding te wenden.

Wat was Gods UITEINDELIJKE BEDOELING met de engelen? Ongetwijfeld is het dat wat nu, vanwege de opstand van de engelen, het bovenzinnelijk potentieel van de mens is geworden!

Als proefferrein, en als gelegenheid voor positieve en actieve creatieve prestaties, schiep God het gehele onmetelijke materiële universum. Allereerst had God engelen geschapen. Voor engelen en voor mensen die later zouden worden geschapen, vormde God daarna de aarde en het gehele universum.

God schiep niet alleen materie, maar daarbij en daarin energie en de wetten die de mens op het gebied van de natuurkunde en chemie heeft ontdekt. God gebruikte materie voor de vorming van zowel de organische als de anorganische stoffen.

En zo komen wij aan wat er in Genesis 1:1 is geopenbaard: „In den beginne [van het fysieke universum] schiep God de hemel[en] en de aarde.” Deze zijn stoffelijk en fysiek.

Zoals eerder opgemerkt staat in de meeste vertalingen het woord hemel in het enkelvoud. Dit woord werd echter oorspronkelijk door Mozes in het Hebreeuws geschreven. En in het Hebreeuws staat het woord in het meervoud—hemelen—en omvat daarom niet alleen onze aarde, maar het gehele materiële HEELAL.

Dit is dan ook een indicatie dat in die tijd, na de schepping van de engelen, het hele universum tegelijk met de schepping van onze aarde tot bestaan werd gebracht. Sterke aanwijzingen hiervoor vind ik in andere Bijbelse gegevens en ook wordt het in Genesis 2:4 duidelijk zo gesteld.

De volmaakte schepping

De oorspronkelijke, door Mozes geschreven Hebreeuwse woorden impliceren een volmaakte schepping. God openbaart Zich als Schepper van volmaaktheid, licht en schoonheid. Iedere verwijzing in de Bijbel beschrijft de staat van elk voltooid aspect van Gods schepping als „zeer goed” of volmaakt.

Dit eerste vers van de Bijbel spreekt over de oorspronkelijke FYSIEKE schepping in haar geheel—het universum, inclusief de aarde, wellicht miljoenen jaren geleden—als een perfecte schepping, van grote schoonheid en volmaakt, voor zover de schepping ervan een voltooid werk was. God is een perfectionist!

In Job 38:4 en 7 spreekt God meer in het bijzonder over de schepping van deze aarde. Hij zei dat alle engelen (geschapen „zonen van God”) bij de schepping van de aarde van vreugde juichten. Dit openbaart dat engelen werden geschapen vóór de schepping van de aarde en waarschijnlijk voordat het stoffelijke universum werd geschapen. De zonnen, planeten en andere hemellichamen zijn van een stoffelijke substantie. Engelen zijn afzonderlijk geschapen geestelijke wezens, samengesteld uit uitsluitend geest.

Voor velen zal het een verrassing zijn te vernemen dat voor de schepping van de mens engelen deze aarde bewoonden. Deze passage in Job impliceert dat.

De engelen op aarde zondigen

Ook andere passages geven aan dat er vóór de mens engelen op aarde waren. Zie 2 Petrus 2:4-6. Chronologisch komen eerst „engelen, die gezondigd hadden”. Vervolgens komt chronologisch de antediluviaanse wereld die met Adam begon en voortduurde tot aan de Zondvloed. Daarna Sodom en Gomorra.

Dit boek der boeken, dat de geopenbaarde kennis van de Schepper-God bevat, zegt ons dat God engelen schiep die zijn samengesteld uit geest. Maar kunt u zich voorstellen dat engelen tot zonde overgingen? Engelen werden geschapen met denkvermogen, met het vermogen om te beslissen en te kiezen, anders zouden zij geen individueel karakter hebben. Aangezien zonde de overtreding van Gods wet is, kwamen deze engelen in opstand tegen Gods wet, het fundament van Gods regering.

Maar hoe en wanneer zondigden deze engelen?

Let goed op wat er wordt geopenbaard in 2 Petrus 2:4-5: „Want indien God engelen, die gezondigd hadden, niet gespaard heeft, maar hen, door hen in de afgrond (hel—SV) te werpen, aan krochten der duisternis heeft overgegeven om hen tot het oordeel te bewaren; en de wereld van de voortijd niet gespaard heeft, maar Noach, de prediker der gerechtigheid, met zeven anderen bewaard heeft, toen Hij de zondvloed over de wereld der goddelozen bracht.” Het woord „afgrond” in bovenstaande passage is een vertaling van het Griekse tartaroo, van tartaros, dat op geen enkele andere plaats in de Bijbel voorkomt. Tartaros betekent een plaats of toestand van aan banden gelegd zijn.

Deze verzen tonen aan dat wereldomvattende zonde wereldomvattende verwoesting op de fysieke aarde brengt. De antediluviaanse zonde, culminerend in de Zondvloed, was een wereldomvattende, universele zonde. „...de aarde was vol geweldenarij...want al wat leeft had zijn weg op de aarde verdorven” (Genesis 6:11-12). „Maar Noach vond genade in de ogen des Heren...Noach was onder zijn tijdgenoten een rechtvaardig en onberispelijk man; Noach wandelde met God” (vers 8-9). Alle vlees had gezondigd op de gehele aarde. Alleen Noach „wandelde met God”. Dus de Zondvloed verwoestte de hele aarde—alles behalve Noach en zijn gezin.

De homoseksuele en andere zonden van Sodom en Gomorra verbreidden zich over het gebied van deze twee steden. En de hele omgeving werd door fysieke verwoesting getroffen. De zonde van de engelen was wereldomvattend; de verwoesting van het fysieke was wereldomvattend. (En, zoals in hoofdstuk 7 zal worden verklaard, er is reden om te geloven dat het hele universum door verwoesting werd getroffen.)

De hierboven aangehaalde verzen plaatsen het zondigen van de engelen vóór de antediluviaanse zonden die met Adam begonnen, vóór de schepping van de mens. En dat moet een verrassende openbaring zijn van één aspect van het mysterie! Engelen bewoonden deze aarde vóór de schepping van de mens.

In Jesaja 14 en Ezechiël 28 wordt geopenbaard dat God de aartsengel Lucifer [Morgenster], een cherub, op

de aarde op een troon plaatste. Hij werd geplaatst als machthebber over de gehele aarde. God wilde dat hij de aarde zou besturen door overal op de aarde de regering van God uit te voeren. En de regering van God werd uitgevoerd op aarde tot de opstand van de zondigende engelen.

Hoelang deze engelen vóór de schepping van de mens de aarde bewoonden is niet geopenbaard. Het kan miljoenen, of zelfs miljarden jaren zijn. Meer daarover later. Maar deze engelen zondigden. Zonde is de overtreding van Gods wet (1 Johannes 3:4). En Gods wet is het fundament van Gods regering. Dus wij weten dat deze engelen, klaarblijkelijk een derde van alle engelen (Openbaring 12:4), zondigden en tegen de regering van God in opstand kwamen. En zonde brengt straffen met zich mee. De straf voor de zonde van de engelen is niet de dood, zoals voor de mens. Engelen zijn geestelijke wezens en kunnen niet sterven. Deze geestelijke wezens hadden heerschappij gekregen over de FYSIEKE AARDE als bezit en als woonplaats.

De universele, wereldomvattende zonde der engelen liep uit op de fysieke verwoesting van het aardoppervlak.

God heerst over Zijn schepping

God is Schepper. Bovendien is God heerser over Zijn schepping. Hij houdt in stand wat Hij door Zijn regering schiept. Wat God schiept, schiept Hij met een doel: het moet worden gebruikt, verbeterd, ontwikkeld en onderhouden. En dit gebruik wordt door Gods regering geregeld. Toen de engelen tegen Gods regering in opstand kwamen, kwam er een einde aan de ontginning en verbetering van de aarde. Het in stand houden en ontwikkelen van de fysieke aarde en al haar oorspronkelijke schoonheid en glorie kwam tot een eind, en fysieke verwoesting van de oppervlakte van de aarde was het gevolg!

Vanwege deze zonde van de engelen werd Lucifer Satan, de duivel, en werden zijn engelen demonen.

God is Schepper, Bewaarder en Heerser.

Satan is verwoester!

Dus nu lezen wij in Judas 6-7: „En dat Hij engelen, die aan hun oorsprong ontrouw werden en hun eigen woning verlieten, voor het oordeel van de grote dag met eeuwige banden onder donkerheid heeft bewaard gehouden; zoals Sodom en Gomorra en de steden in hun nabijheid, die op gelijke wijze als genen haar hoererij hebben botgevierd en ander vlees achternagelopen zijn, daar liggen als voorbeeld, onder een straf van eeuwige vuur.”

Nu terug naar Genesis 1:1-2. Vers 1 impliceert, zoals hierboven gezegd, een volmaakte schepping. God is de oorsprong van leven, van schoonheid, van volmaaktheid. Satan brengt slechts duisternis, lelijkheid, gebrekkigheid en geweld. Vers 1 toont de schepping van een volmaakte, zij het onvoltooide aarde van schitterende schoonheid. Vers 2 openbaart het gevolg van de zonde van de engelen.

„De aarde nu *was* [eig. *werd*] woest en ledig”: De woorden „woest” en „ledig” zijn vertaald uit het Hebreeuwse *tohu* en *bohu*. Een andere vertaling is „chaotisch, in verwarring en in een staat van verval”. Het woord *was* is

elders in Genesis ook vertaald als *werd*, zoals in Genesis 19:26. Met andere woorden, de aarde, oorspronkelijk volmaakt en met schoonheid geschapen, was nu chaotisch, woest en leeg geworden, zoals onze maan, alleen was het aardoppervlak met water bedekt. David werd geïnspireerd om te openbaren hoe God de oppervlakte van de aarde vernieuwde: „Zendt Gij uw Geest uit, zij worden geschapen, en Gij vernieuwt het gelaat van de aardbodem” (Psalmen 104:30).

Een verrassende waarheid

Nu een nieuwe verrassing voor de meeste lezers. Dit is een ander stukje van de ontbrekende dimensie in kennis, geopenbaard in de Bijbel, maar niet erkend door de godsdiensten, door de wetenschap en door het hogere onderwijs.

Vanaf vers 2 van Genesis 1 is de rest van dit hoofdstuk geen beschrijving van de oorspronkelijke schepping van de aarde. Het is echter wel een beschrijving van een vernieuwing van het aardoppervlak, nadat dit, als gevolg van de zonde van de engelen, woest en leeg was geworden.

Wat vanaf vers 2 in het zogenaamde scheppingshoofdstuk van de Bijbel wordt beschreven, vond inderdaad, volgens de Bijbel, ongeveer 6000 jaar geleden plaats. Dit kan evenwel miljoenen of miljarden jaren zijn geweest na de eigenlijke schepping van de aarde die in vers 1 wordt beschreven!

Ik zal later ingaan op de tijd die het misschien heeft gekost voordat alle engelen op aarde zich tot opstandigheid hadden gekeerd.

De aarde was woest en leeg geworden. God schiep haar niet woest en ledig of in een staat van verval. God is niet de schepper van wanorde (1Corinthiërs 14:33). Ditzelfde Hebreeuwse woord *tohu*, dat woest en ledig betekent, werd geïnspireerd in Jesaja 45:18, waar het is vertaald als een woesternij. Met gebruik van het Hebreeuwse woord dat oorspronkelijk werd geïnspireerd, luidt het als volgt: „Want zo zegt de Here, die de hemelen geschapen heeft Hij is God die de aarde geformeerd en haar gemaakt heeft, Hij heeft haar gegrondvest; niet tot een woesternij [tohu] heeft Hij haar geschapen, maar ter bewoning heeft Hij haar geformeerd.”

Nu verder met het vervolg van vers 2 van Genesis 1 (de aarde was in wanorde gemaakt, woest en ledig geworden): „En duisternis lag op de vloed [het water dat de aarde bedekte], en de Geest Gods zweefde over de wateren. En God zeide: Er zij licht; en er was licht. En God zag, dat het licht goed was, en God maakte scheiding tussen het licht en de duisternis” (vers 2-4).

Satan is de oorsprong van duisternis. De opstand van de engelen had de duisternis teweeg gebracht. God is de oorsprong van licht en waarheid. Licht toont en vergroot schoonheid, en ontmaskert tevens het kwaad. Duisternis verbergt beide.

De verzen die in dit eerste hoofdstuk van de Bijbel volgen, beschrijven de vernieuwing van de oppervlakte

van de aarde, met prachtige grasvelden, bomen, struiken, bloemen, planten, en vervolgens de schepping van vissen en vogels, landdieren, en tenslotte de mens.

De grote Lucifer

Maar alvorens wij bij de mens komen, moeten wij eerst het prehistorische deel behandelen.

Hoe is het zover gekomen dat de engelen zondigden? Hoe is het begonnen?

Vergeet niet dat God de Schepper *onderhoudt*, verbetert en perfectioneert wat Hij door Zijn regering scheidt. Wat Hij scheidt, wordt geschapen om te worden gebruikt. Deze aarde moest aanvankelijk worden bewoond en gebruikt door engelen.

Toen God engelen kennelijk een derde van alle engelen (Openbaring 12:4) op de pas geschapen, volmaakte, prachtige en glorieus aarde plaatste, stelde Hij boven hen, op een troon, met het doel de regering van God uit te voeren, een aartsengel: de grote cherub Lucifer. Er waren slechts twee andere wezens met deze buitengewoon hoge rang van cherub: Michael en Gabriël. Voor zover geopenbaard, vormen deze uit geest samengestelde wezens het absolute toppunt van Gods scheppingsmacht. Deze Lucifer was een superwezen van ontzagwekkende, majestueuze schoonheid, oogverblindende schittering, verheven kennis, wijsheid en macht, volmaakt, zoals God hem schiep! (Ezechiël 28:15). Houd evenwel in gedachten dat er één ding is dat God niet automatisch en ogenblikkelijk krachtens een wilsbesluit kan scheppen, en dat is volmaakt rechtvaardig karakter. Dus schiep God noodzakelijkerwijze het vermogen tot kiezen en beslissen in hem, anders zou hij geen wezen met individualiteit en karakter kunnen zijn.

Op dit punt moet er een waarheid die bijna nooit is begrepen worden verklaard. God scheidt volgens een principe van tweeledigheid. Ik vergelijk het altijd met een vrouw die een taart bakt. Wanneer zij de taart uit de oven haalt, is het produkt pas klaar als zij de slagroom erop heeft gedaan. Toen God de aarde en andere planeten schiep, was dit systeem van tweeledigheid daarbij betrokken.

Wat geschapen was, was volmaakt in het stadium waarin het op dat moment bestond. Maar het was nog geen voltooid of afgeronde schepping. God wilde dat de engelen met hun eigen vakkundigheid de afwerking aan het aardoppervlak zouden toevoegen. Hij wilde hen de oppervlakte van de aarde laten bewerken, om die te verbeteren, te verfraaien, met andere woorden: zij moesten „de slagroom op de taart doen.”

Hetzelfde principe van tweeledigheid is op de schepping van de engelen van toepassing. Volmaakt rechtvaardig karakter kan niet automatisch door een wilsbesluit worden geschapen. De engelen zelf waren noodzakelijkerwijze verplicht hun deel aan de karakterontwikkeling bij te dragen, en hun schepping kon pas wezenlijk voltooid zijn als dit karakter vervolmaakt was.

Lucifer, de latere Satan

Graag wil ik dat u de fantastische hoogte van dit toppunt van Gods geschapen wezens bevat. Twee verschillende bijbelse passages vertellen ons over de staat waarin Lucifer oorspronkelijk werd geschapen.

Let allereerst op wat er in Jesaja 14 is geopenbaard. (Dit bekende hoofdstuk begint met de tijd, nu vlak voor ons, wanneer de Eeuwige God in de aangelegenheden van deze wereld zal hebben ingegrepen. Het volk Israël, niet per se of uitsluitend de Israëliërs of Juda, zal als slaven zijn weggevoerd en God zal interveniëren en hen naar het oorspronkelijke beloofde vaderland terugbrengen.) „En het zal geschieden ten dage, wanneer de Here u rust geeft van uw smart en van uw onrust en van de harde dienst die men u heeft laten verrichten, dat gij dit spotlied op de koning van Babel zult aanheffen: Hoe heeft de drijver opgehouden, opgehouden is de verdrukking! De Here heeft de stok der goddelozen verbroken, de scepter der heersers, die in verbolgenheid zonder ophouden natiën sloeg, die in toorn volken vertrad in meedogenloze vervolging” (vs. 3-6).

Dit gaat NIET over de koning van het oude Babylon, Nebukadnezar. De tijd ligt nog voor ons—maar wel heel dicht voor ons. Het gaat over de opvolger in deze tijd van Nebukadnezar uit de oudheid. Het gaat over degene die HEERSER zal zijn van het spoedig komende, opnieuw opgerichte, „Heilige Romeinse Rijk,” een soort spoedig komende „Verenigde Staten van Europa”, een unie van 10 naties die zal voortkomen uit of volgen op de EEG van vandaag (Openbaring 17). Van dat rijk dat spoedig komt zal Groot-Brittannië GEEN deel uitmaken.

Dit verenigde Europa zal Israël onderwerpen—als u weet wie het Israël van vandaag vormen, en ik bedoel *niet* Juda, de tegenwoordige Israëliërs. Dit alles betreft een aantal andere profetieën waarvoor hier geen ruimte is om die uiteen te zetten. (Ze worden verklaard in ons gratis boek *De Verenigde Staten en Groot-Brittannië in de Profetieën*.)

Deze „koning van Babel” evenwel zal ten tijde van deze profetie volkomen zijn verslagen door de interventie van de levende Christus in macht en glorie.

Vervolgens: „De gehele aarde heeft rust, is stil; men breekt uit in gejubel: zelfs de cypressen verheugen zich...en de ceders van de Libanon: Sinds gij neerligt, klimt niemand naar ons op om ons te vellen” (vs. 7-8).

(Op dit punt zou ik graag wat interessante informatie willen invoegen. De ceders van Libanon, befaamd in de Bijbel, zijn bijna allemaal gekapt. Er resteert nog slechts één kleine groep van deze bomen, hoog in de bergen. Ik heb ze gezien en gefotografeerd. Maar wellicht het mooiste exemplaar van de ceders van Libanon die nog bestaan staat op wat voorheen onze Ambassador College campus in Engeland was. Wij hebben hem in hoge mate gewaardeerd. Het is interessant te zien dat deze profetie, zo'n 500 jaar v.Chr. geschreven, het feit moest vastleggen dat deze prachtige en statige bomen grotendeels zouden worden gekapt.)

Deze passage in Jesaja 14 gaat over de ondergang van deze komende menselijke koning door de interventie van

de verheerlijkte, almachtige Christus. Er wordt naar hem verwezen als Satans belangrijkste politieke machthebber en militaire verwoester, die in de jaren vlak voor ons totaal door Satan misleid zal zijn.

Satans aardse troon

Vervolgens gaat, in vers 12, dit menselijke aardse type van Satan de duivel plotseling over op Satan zelf—de voormalige aartsengel Lucifer:

„Hoe zijt gij uit de hemel gevallen, gij morgenster, zoon des dageraads; hoe zijt gij ter aarde geveld, overweldiger der volken!” Dit deed de voormalige Lucifer door middel van de menselijke politiek-militaire leider die hij in zijn macht had en over wie in de eerste 11 verzen wordt gesproken.

De naam Lucifer betekent „Blinkende morgenster” of „Lichtbrenger”, zoals hij eerst door God geschapen werd. Nu verder: „En gij overlegdet nog wel: Ik zal ten hemel opstijgen. boven de sterren [engelen] Gods mijn troon oprichten”.

Merk op dat Lucifer een troon had; hij was een machthebber. Zijn troon was op aarde. Hij was immers van plan naar de hemel op te stijgen. Verder: „...en [ik zal] zetelen op de berg der samenkomst [Gods troon in de hemel] ver in het noorden; ik wil opstijgen boven de hoogten der wolken, mij aan de Allerhoogste gelijkstellen” (vs. 13-14). Het is duidelijk dat Lucifer in wezen niets minder in gedachten had dan de Schepper-God van Zijn troon te stoten en zelf de allerhoogste God te worden.

Blijkbaar was hij van plan zichzelf in de plaats van God te stellen over het universum!

Maar tenslotte keert de tekst terug naar het menselijke type: „Integendeel, in het dodenrijk [Hebreeën sjeool] wordt gij neergeworpen, in het diepste der groeve” (vs. 15).

Vanaf dit punt keert de gedachtengang terug naar de menselijke koning. Lucifer was het allerhoogste meesterstuk van Gods scheppingsmacht, een individueel schepsel dat, als een monster van Frankenstein, zijn eigen schepper dreigt te vernietigen en zich meester wil maken van al Zijn macht om het hele universum te regeren.

Deze profetie gaat letterlijk over een oorlog in de hemel die in onze huidige tijd zal plaatsvinden en wordt beschreven in Openbaring 12:7-9. „En er kwam oorlog in de hemel: Michael en zijn engelen hadden oorlog te voeren tegen de draak: ook de draak en zijn engelen voerden oorlog, maar hij kon geen standhouden, en hun plaats werd in de hemel niet meer gevonden. En de grote draak werd op de aarde geworpen, de oude slang, die genaamd wordt duivel en de satan, die de gehele wereld verleidt: hij werd op de aarde geworpen en zijn engelen met hem.” En ook Daniël 12:1-2: „Te dien tijde zal Michael opstaan, de grote vorst, die de zonen van uw volk terzijde staat: en er zal een tijd van grote benauwdheid zijn, zoals er niet geweest is sinds er volken bestaan, tot op die tijd toe. Maar in die tijd zal uw volk ontkomen: al wie in het boek geschreven wordt bevonden. Velen van hen die slapen in het stof der aarde, zullen ontwaken, dezen tot eeuwig leven en genen tot versmading, tot eeuwig afgrijzen.”

Satans opstandige bewind was GEEN regering die was gebaseerd op het principe van liefde—van geven, van onzelfzuchtige zorgzaamheid voor het welzijn van anderen, maar een regering die is gebaseerd op EGOÏSME, op ijdelheid, wellust en hebzucht, op naijver, jaloezie, de geest van wedijver, haat, geweld en verwoesting, op duisternis en dwaling, in plaats van op licht en waarheid, op lelijkheid in plaats van op schoonheid.

Merk hier eens te meer het principe van tweeledigheid op. De bovenstaande tekst betreft een tijd die aan de schepping van de eerste mens Adam voorafgaat. Maar in Openbaring 12:7 en in Daniël 12:1 probeert Satan, aan het einde van de 6000 jaar die aan zijn heerschappij op de troon van de aarde is toegewezen, opnieuw Gods troon in de hemel te bemachtigen.

Lucifer een schepsel

Laten wij nu naar de andere bijbelse passage kijken die deze hoogste door God geschapen engel beschrijft, Ezechiël 28.

In Ezechiël 26 gaat het in feite over de grote handelsstad van de Oudheid, Tyrus. Het was de commerciële metropool van de oude wereld, zoals Babylon de politieke hoofdstad was. Tyrus was het New York, het Londen, het Tokio, of het Parijs van de oude wereld. Het oude Tyrus, commerciële havenstad van de wereld, verheerlijkte zichzelf in zijn schoonheid, evenals Parijs in onze dagen.

Hoofdstuk 27 vervolgt met vergelijkbare passages uit het 18^e hoofdstuk van het boek Openbaring betreffende een politiek-religieuze leider die op komst is (vs. 9-19).

Maar in hoofdstuk 28 richt het thema zich meer volledig op de tijd die nu vlak voor ons ligt, dezelfde tijd die in Jesaja 14 wordt beschreven. Ezechiël 28 spreekt over de vorst van Tyrus, een aardse machthebber, van wie de oude koning van Tyrus een type was. God zegt tot de profeet Ezechiël: „Mensenkind, zeg tot de vorst van Tyrus [in feite verwijzend naar een machtige godsdienstleider die SPOEDIG in onze tijd zal komen]: zo zegt de Here Here: omdat uw hart hoogmoedig geworden is en gij zegt: ik ben een god, een godenwoning bewoon ik midden in zee, terwijl gij een mens zijt en geen god en gij in uw hart uzelf gelijkstelt met een god: voorzeker, gij zijt wijzer dan Daniël, geen geheim is voor u verborgen; door uw wijsheid en uw inzicht hebt gij u een vermogen verworven en goud en zilver verzameld in uw schatkamers...en uw hart is trots geworden op uw vermogen. Daarom, zo zegt de Here Here, omdat gij in uw hart uzelf gelijkgesteld hebt met een god, daarom, zie, Ik breng vreemdelingen over u, de gewelddadigste der volken...In de groeve zullen zij u doen neerdalen, gij zult de bittere dood der gesneuvelden sterven, midden in zee” (Ezechiël 28:2-8). (Vergelijk dit met 2 Thessalonicenzen 2:3-4, waar wordt gesproken over „de mens der wetteloosheid...die zich verheft tegen al wat God heet...zodat hij zich in de tempel Gods zet, om aan zich te laten zien, dat hij een god is.”)

Wat een groot wezen!

Maar net als in Jesaja 14 wordt het lagere menselijke anti-type verheven tot een groter geestelijk wezen. In plaats van over de vorst van Tyrus—een mens—wordt er nu gesproken over de KONING van Tyrus. Dit is dezelfde Lucifer. Ezechiël de profeet vervolgt:

„Wijders geschiedde des Heeren woord tot mij, zeggende: Mensenkind! hef een klaaglied op over den KONING van Tyrus, en zeg tot hem: Zo zegt de Here HERE: Gij verzegelaar der som, vol van wijsheid en volmaakt in schoonheid!” (Ezechiël 28:11-12—SV).

Lees dit nog eens! Van een mens zou God zoiets nooit zeggen. Dit schitterende geestelijke wezen omvatte de totaliteit van wijsheid, volmaaktheid en schoonheid. Hij was, als individueel geschapen wezen, het allerhoogste toppunt, het meesterwerk, van Gods schepping, het hoogste dat de almachtige kracht van God kon scheppen! De tragedie is dat hij tegen zijn Schepper in opstand kwam!

„Gij waart in Eden, Gods hof” (vs. 13—SV). Hij had deze aarde bewoond. Zijn troon stond hier. „Alle kostelijk gesteente was uw deksel...het werk uwer trommelen en uwer pijpen was bij u; ten dage als gij geschapen werdt, waren zij bereid” (vs. 13—SV). Hij was een geschapen wezen—niet geboren als mens. Hij was een geestelijk wezen—niet van menselijk vlees. Een groot geniaal talent voor muziek werd in hem geschapen. Nu hij in denken, handelen en wezen verdorven is geworden, is hij de ware oorsprong van de moderne verdorven muziek en de moderne rock beat van dissonant, gekerm, gekrijs, gegil, gejammer, fysiek en emotioneel opwindende ritmen, ongelukkige, ontmoedigde emoties. Denk eens aan al dat enorme talent, die bekwaamheid en dat potentieel in een wezen dat met dergelijke vermogens is geschapen. En alles verdorven! Alles verbitterd, alles losbandig, verwrongen tot haat, verwoesting en uitzichtloosheid!

Maar geef de moed niet op! Het ontzagwekkende potentieel van de mens is, als wij er voldoende voor zorgen Satans listen en kwaad en ontmoedigingen te weerstaan en vol te houden in Gods weg, oneindig beter en hoger dan dat van Lucifer, zoals hij was geschapen, voordat hij zich tot opstand en ongerechtigheid keerde!

Maar nu verder met de gedetailleerde openbaring van deze uiterst belangrijke, ontbrekende dimensie in kennis: „Gij waart een gezalfde, overdekkende cherub; en Ik had u alzo gezet”, zegt God over deze Lucifer. Dit voert ons terug naar het 25^e hoofdstuk van Exodus, waar God aan Mozes het plan voor de ark van het verbond gaf. De beschrijving begint bij vers 10, en vers 18-20 toont, in het materiële model, de twee cherubs die staan opgesteld aan de twee uiteinden van de troon van God in de hemel, de troon van de regering van God over het gehele universum. De vleugels van de twee cherubs bedekken de troon van God.

Opgeleid op het hoofdkwartier van het universum

Deze Lucifer dus had een plaats bij de troon van God. Hij werd opgeleid in en deed ervaring op met het ten uitvoer

brengen van de regering van God. God koos een dergelijk wezen, goed opgeleid en ervaren, om over de engelen die de aarde bewoonden koning te zijn en hun met de regering van God leiding te geven.

Verder: „...gij waart op Gods heiligen berg; gij wandeldet in het midden der vurige stenen.” Dit gaat niet over enig menselijk wezen. Maar laten we verder gaan: „Gij waart volkomen in uw wegen, van den dag af dat gij geschapen zijt, totdat er ongerechtigheid [wetteloosheid] in u gevonden is” (Ezechiël 28:15—SV). Hij bezat volledige kennis, begrip en wijsheid. Bovendien kreeg hij volledige vermogens om te redeneren, te denken, beslissingen te nemen, zijn keuze te maken. En, met al deze voorkennis zelfs van gevolgen en consequenties keerde dit verheven wezen, het hoogste dat zelfs God door een wilsbesluit kon scheppen, zich in opstandigheid tegen zijn Schepper tegen de weg die al het goede voortbrengt. Hij keerde zich tot wetteloosheid. Hij was opgeleid in het uitvoeren van de volmaakte wet en orde. Zolang Lucifer deze volmaakte weg bleef was, waren er op de aarde onuitsprekelijk geluk en grote vreugde. Er was glorievolle vrede, prachtige harmonie, volmaakte liefde, samenwerking. De regering van God bracht een wonderbaarlijk gelukkige toestand—zolang Lucifer bij de uitvoering van Gods regering loyaal was.

Wat veroorzaakte de zonde van de engelen?

Wat bracht de engelen op aarde ertoe te zondigen, zich tot wetteloosheid te keren? Het waren niet de gewone engelen die dit grote superwezen ertoe brachten een verrader te worden. Nee, in hem was het dat ongerechtigheid werd gevonden. Maar na hoeveel tijd? Wij weten het niet. God openbaart het niet! Het kan elk willekeurig aantal jaren zijn geweest, vanaf een of minder tot miljoenen maal miljoenen.

En ook is er niet geopenbaard hoelang het Lucifer heeft gekost, nadat hijzelf de beslissing had genomen in opstand te komen en te proberen Gods hemel binnen te vallen om het heelal over te nemen, om alle engelen onder hem ertoe te bewegen verraders te worden en hem te volgen.

De methode die hij gebruikte ken ik heel goed. Tegenwoordig gebruikt hij nog steeds dezelfde methode om misleide mensen tot verraad, opstand en egocentrisch verzet tegen Gods regering te leiden. Eerst zet hij er een of twee aan tot afgunst, jaloezie en wrok over een ingebeeld onrecht en vervolgens tot verraad. Daarna gebruikt hij deze een of twee, als een rotte appel in een mand, om wrok en gevoelens van zelfmedelijden, ontrouw en opstandigheid in anderen vlakbij hen op te wekken. En zoals elke rotte appel de appels ernaast verrot, tot de hele mand verrot is, zo gaat Satan te werk.

Als nu in de regering van God op aarde de „rotte appels” er niet vroeg genoeg uitgeworpen worden, zouden zij de hele regering verwoesten. Maar als ze eenmaal uit de mand geworpen zijn, kunnen ze aan hen die nog in de mand zitten geen schade meer berokkenen.

Maar bedenk eens hoelang het de verzuurde en verbitterde Lucifer moet hebben gekost om miljoenen

heilige engelen tot wrok, bitterheid, ontrouw en tenslotte tot een openlijke kwaadaardige opstand aan te zetten. Het kan honderden, duizenden of miljoenen jaren hebben gekost. Dit vond allemaal plaats voordat de eerste mens werd geschapen.

Dit gebeurde allemaal na de oorspronkelijke schepping van de aarde, beschreven in vers 1 van Genesis 1. Vers 2 van dit scheppingshoofdstuk beschrijft een toestand die het gevolg is van deze zonde van de engelen. De in vers 2 beschreven gebeurtenissen kunnen derhalve miljoenen jaren na de oorspronkelijke schepping van de aarde hebben plaatsgevonden.

De aarde kan dan ook miljoenen jaren geleden zijn geschapen. Maar laten we verder gaan met deze passage in Ezechiël 28: „Door uw uitgebreide handel zijt gij vervuld geraakt met geweldenarij, en gij kwaamt tot zonde. Van de berg der goden [van Gods berg—SV] verbande Ik u, en deed u weg, gij beschuttende cherub, van tussen de vlamme stenen! Trots was uw hart op uw schoonheid—met uw luister hebt gij ook uw wijsheid teniet doen gaan. Ter aarde wierp Ik u neer...” (vs. 16-17). Op dit punt keert de tekst terug naar de spoedig verschijnende, menselijke, religieus-politieke leider, van wie de vorst van het oude Tyrus een voorloper was.

Eerder in dit hoofdstuk toonde ik u hoe fysieke verwoesting, lelijkheid en duisternis het ‘gelaat’ van de aarde hadden overdekt als gevolg van de zonde van Lucifer (die nu de duivel is) en van deze „engelen, die gezondigd hadden” (nu demonen), en hoe in zes dagen God het aardoppervlak had vernieuwd (Genesis 1:2-25).

Waarom de schepping van de mens?

Maar waarom schiep God de mens op de aarde (Genesis 1:26)?

Kijk naar deze situatie zoals God doet. God heeft ons mensen een verstand gegeven, een verstand zoals het verstand van God, alleen van lager niveau en beperkt. God maakte ons naar Zijn beeld, naar Zijn gelijkenis (vorm en gestalte), alleen samengesteld uit materie in plaats van uit geest. Maar God zegt: „Laat die gezindheid bij u zijn, welke ook in Christus Jezus was” (Filippenzen 2:5). Wij kunnen, tot op zekere hoogte, zelfs denken zoals God. Hoe moet God de situatie hebben gezien, toen Hij het oppervlak van de aarde begon te vernieuwen na het kolossale debâcle van de engelen!

Hij had met de aarde een prachtige, perfecte creatie tot stand gebracht. Hij bevolkte die met waarschijnlijk miljoenen, heilige engelen. Hij plaatste boven hen, als koning, op een aardse troon, de aartsengel—de cherub Lucifer. Lucifer was, als een afzonderlijk schepsel, het hoogste meesterwerk van Gods scheppingsmacht. Hij was qua macht, schoonheid, verstand, kennis, intelligentie en wijsheid, het meest volmaakte dat de almachtige kracht van God kan scheppen. God kan, door een ogenblikkelijk wilsbesluit, niets hogers of volmaakters scheppen.

Dit grote kundige wezen, dat opgeleid en getraind was aan Gods eigen troon in de hemel over het universum

en ervaren in het uitvoeren van de regering van God, had desalniettemin die regering verworpen, zijn weg verdorven, zich verzet tegen de uitvoering van of zelfs het gehoorzamen aan die regering. Hij had al zijn engelen op een dwaalspoor gebracht en tot de zonde van rebellie verleid.

Zie nu eens verder. Kennelijk was het hele universum tegelijkertijd met de schepping van de aarde geschapen. Er is geen aanwijzing, in Gods geopenbaarde Woord noch in de wetenschap, dat er een planeet in de oneindige kosmische ruimte was bewoond met enige levensvorm. God doet echter niets zomaar. Hij heeft altijd een doel.

Blijkbaar zijn alle planeten in het universum NU woest en ledig—in verval geraakt (tohu en bohu)—zoals de aarde was, als beschreven in Genesis 1:2. God heeft ze echter niet geschapen in zo’n toestand van verval, zoals onze maan. Verval is geen oorspronkelijk geschapen toestand: het is een conditie die voortvloeit uit een proces van achteruitgang. Het is duidelijk dat als de nu gevallen engelen de aarde in haar oorspronkelijke prachtige staat hadden bewaard, haar hadden ontwikkeld, Gods instructies hadden opgevolgd, en Zijn regering hadden gehoorzaamd, hun het ontzagwekkende potentieel zou zijn aangeboden om het gehele universum te bevolken en er een reusachtig scheppingsprogramma ten uitvoer te brengen. Toen zij op aarde verraders werden, moet hun zonde gelijktijdig tevens op alle andere planeten in het hele universum verwoesting hebben gebracht, planeten die in potentie en op voorwaarde aan hen zouden zijn onderworpen.

De aarde wordt universeel hoofdkwartier

In hoofdstuk 7 van dit werk zal worden uiteengezet dat het Gods doel is deze aarde uiteindelijk tot het hoofdkwartier van het gehele universum te maken.

Vergeet niet dat deze aarde oorspronkelijk als de verblijfplaats voor een derde van alle engelen was bedoeld. Toen de engelen de aarde bij de schepping ervan aanschouwden, vonden zij haar zo mooi en volmaakt dat zij spontaan van VREUGDE juichten (Job 38:4-7). De aarde zou hun schitterende mogelijkheden bieden. Zij zouden haar bewerken, er vrucht uit voortbrengen, en de schoonheid ervan in stand houden en vergroten.

En op dit punt is het goed om de aard van Gods oorspronkelijke schepping te begrijpen. Deze is als die van onafgewerkte meubels die in sommige winkelbedrijven verkrijgbaar zijn. Zo’n meubelstuk is klaar op het uiteindelijke vernissen, polijsten of beitsen na. Sommige mensen kunnen zich geld besparen door dit *afwerken* zelf te doen, mits zij daartoe de vakkundigheid bezitten. Zo’n meubelstuk kan van mooie en uitstekende kwaliteit zijn, maar nog zonder de laatste verfraaiende *voltooiing*.

Zo is het met Gods schepping. Deze is *volmaakt*, maar moet nog worden onderworpen aan een verfraaiende afwerking die God de engelen wilde laten verrichten. De oorspronkelijke „onvoltooide” schepping werd door God

alleen voortgebracht. Maar Hij had de bedoeling dat in de prehistorie de engelen en nu de MENS creatieve kracht zouden aanwenden, om dit deel van Gods schepping te voltooiën door de laatste verfraaiende en nuttige aspecten toe te voegen aan wat dan de UITEINDELIJK VOLTOOIDE SCHEPPING zal zijn!

En of het nu wel of niet aan de engelen was geopenbaard, het was een BEPROEVING EN TEST van doorslaggevend belang. Het was het PROEFTERREIN van gehoorzaamheid aan GODS REGERING en hun geschiktheid om de miljoenen andere planeten in het onmetelijke universum te ontwikkelen tot de definitieve voltooide schepping. Want wat in Gods Woord is geopenbaard wijst erop dat God het hele FYSIEKE universum tegelijkertijd schiep als de aarde. Het zevende woord in Genesis 1:1 moet worden vertaald als „hemelen”. Dit woord omvat het hele onmetelijke universum, niet slechts de dampkring om deze aarde.

Radioactieve elementen en de wet van de radioactiviteit bewijzen dat er ooit een tijd was dat MATERIE niet bestond. GOD is een geest. God bestaat uit geest. God was vóór AL HET ANDERE; Hij is de SCHEPPER van alles. Engelen werden vóór de aarde geschapen. Uit wat God openbaart blijkt duidelijk dat er vóór de oorspronkelijke schepping van de aarde nooit materie heeft bestaan, dat het hele *fysieke* universum in die tijd tot bestaan werd gebracht.

Gods doel voor de engelen

Dus het potentieel van de engelen was om het hele universum over te nemen—om de miljarden fysieke planeten rond de ontelbare sterren, waarvan vele ZONNEN zijn, te ontwikkelen en te voltooiën. De zon in ons zonnestelsel is slechts een zon van middelmatige grootte. Wat wij denken dat sterren zijn, zijn in werkelijkheid, vele malen groter dan onze zon. Ons zonnestelsel, dat uitgestrekter is dan de meeste mensen zich kunnen indenken, is slechts een deel van ons melkwegstelsel, en er zijn vele melkwegstelsels! Met andere woorden, het fysieke UNIVERSUM dat de machtige God heeft geschapen, gaat het voorstellingsvermogen te boven! Hoe GROOT is de GROTE GOD!

Zijn plan was dat de engelen een belangrijk aandeel in de uiteindelijke schepping van het oneindige heelal zouden hebben!

(Maar misschien heeft God dit ontzagwekkende potentieel indertijd niet geheel aan de engelen geopenbaard, want een derde van hen probeerde het Hem door geweld te ontnemen, zonder zich er eerst voor te kwalificeren.)

Voor dit verreikende doel plaatste God Zijn REGERING boven hen op aarde. De uitvoering van de REGERING VAN GOD over deze planeet werd aan de super-aartsengel, de grote cherub Lucifer opgedragen.

Houd in gedachten dat ook de heilige engelen en aartsengelen, met inbegrip van deze grote cherub Lucifer, noodzakelijkerwijze waren begiftigd met het vermogen om te denken, te redeneren, houdingen te bepalen, te kiezen en beslissingen te nemen.

Zoals al eerder is uitgelegd liet God deze Lucifer zijn loopbaan beginnen met alles in zijn voordeel. Hij vormde de som der wijsheid, schoonheid en volmaaktheid. Hij was VOLMAAKT in al zijn wegen vanaf het ogenblik dat hij werd geschapen TOTDAT er ONGERECHTIGHEID—opstandigheid, wetteloosheid—in hem werd gevonden (Ezechiël 28:15). Hij was opgeleid voor en had grondig ervaring opgedaan in het uitvoeren van de REGERING VAN GOD bij de troon van het oneindige UNIVERSUM! Hij was een van de twee cherubs van wie de vleugels de troon van God de ALLERHOOGSTE overdekten (Ezechiël 28:14; Exodus 25:20).

Hoe de zonde haar intrede deed

Hij werd luisterrijk mooi—met een volmaakte schoonheid—geschapen, maar hij liet toe dat ijdelheid hem in de greep kreeg. Vervolgens begon hij verkeerd te redeneren. Gods wet—het fundament van Gods regering—is de weg van LIEFDE: uitgaande bezorgdheid voor het welzijn van anderen, liefde naar God in gehoorzaamheid, nederigheid en aanbidding—de weg van geven, delen, helpen, samenwerken. Hij redeneerde dat wedijver beter zou zijn dan samenwerking. Het zou een aansporing zijn om uit te blinken, zich meer in te spannen, iets te bereiken. Het zou aangener en plezieriger zijn ZICHZELF te dienen.

Hij keerde zich tegen Gods wet van LIEFDE. Hij werd jaloers op God, afgunstig, en haatdragend tegen God. Hij liet toe van wellust en hebzucht vervuld te worden, en hij werd bitter. Dit wekte een geest van geweld op! Doelbewust werd hij de tegenstander en vijand van zijn Schepper. Dat was zijn keuze, niet die van God. Toch liet God die toe! God veranderde zijn NAAM in wat hij was geworden: SATAN de DUIVEL; Satan betekent tegenstander, concurrent, vijand.

Van toen af richtte Satan zijn bovennatuurlijke vermogens op het KWAAD. Hij werd verbitterd niet alleen tegen God, maar ook tegen Gods wet. Hij gebruikte zijn sluwe bedriegerijen om de engelen onder hem tot ontrouw, opstand en geweld tegen de Schepper te leiden en tenslotte tot een agressieve en gewelddadige OORLOG in een poging God te onttronen en de troon van het UNIVERSUM te bemachtigen. Zolang Lucifer loyaal bleef en de REGERING VAN GOD trouw uitvoerde, was er op deze aarde overal een wonderbaarlijke en volmaakte VREDE. De engelen waren GELUKKIG, boordevol VREUGDE! De wet van Gods regering is DE LEVENSWIJZE die vrede, geluk, voorspoed en welzijn VEROORZAAKT en tweebrengt. Zonde is de LEVENSWIJZE die al het bestaande KWAAD heeft veroorzaakt.

De straf op de zonde van de engelen was niet de dood; God had hen immers tot geestelijke wezens gemaakt die niet kunnen sterven. Wat God hun gaf was DEZE AARDE als hun woonplaats en hun gelegenheid om zich te kwalificeren teneinde het gehele UNIVERSUM te bezitten en te verfraaien.

Hun straf (tot op heden wachten zij nog op hun definitieve vonnis) was diskwalificatie—verlies van hun geweldige kans, geestelijke verdorvenheid, en een kolossale een gigantisch verwoestende ramp over de hele aarde. Als gevolg daarvan raakte deze aarde in de toestand die in

Genesis 1:2 beknopt wordt beschreven. Lucifer was als een volmaakte LICHTBRENGER geschapen. Nu werd hij de bron van DUISTERNIS, dwaling, verwarring en kwaad.

De opstand van de engelen die zondigden (2 PETRUS 2:4-6; JUDAS 6-7; JESAJA 14:12-15; EZECHIËL 28:12-17) bracht dus deze buitengewoon grote catastrofe op de aarde.

Hoe moet God tegen deze situatie aangekeken hebben na het kolossale debacle van Lucifer en de engelen die zondigden?

LUCIFER werd geschapen als de meest perfecte in schoonheid, mentaliteit, kennis, macht, verstand en wijsheid wat binnen de almachtige kracht van God mogelijk was om te scheppen in een wezen met vermogens om op eigen kracht te denken, redeneren, kiezen en beslissen. God wist dat er geen wezen kon worden geschapen dat van meet af aan hoger, volmaakter was.

Toen God deze catastrofale tragedie overzag, moet Hij zich hebben gerealiseerd dat, aangezien het hoogste, volmaaktste wezen dat Zijn almachtige kracht kon scheppen, zich tot opstand had gekeerd, alleen God zelf overbleef als het enige wezen dat niet wil en niet kan zondigen.

En God is de Vader van de heilige Godfamilie of het Koninkrijk van God.

Zie Johannes 1:1-5. Het Woord dat „vles werd” (vs. 14) heeft altijd bestaan—vanaf de eeuwigheid—samen met de Vader. God de Vader heeft alle dingen—het hele universum—geschapen door Degene die Jezus Christus werd (Efeze 3:9—SV; Colossenzen 1:16-17).

Toen Jezus op aarde was, bad Hij tot God, Zijn Vader in de hemel. De Vader sprak over Jezus als „mijn Zoon, de geliefde, in wie Ik mijn welbehagen heb.” Jezus leefde als mens op aarde, werd zoals wij verzocht op alle punten, maar zonder te zondigen.

Het vijfde woord in de Bijbel is „God” (Genesis 1:1). En het oorspronkelijke Hebreeuwse woord is Elohim, een zelfstandig naamwoord in meervoudsvorm, vergelijkbaar met woorden als gezin, kerk of groep. De goddelijke familie is God. Er is één God: het ene gezin, bestaande uit meer dan één Persoon.

God zag dat Hij van geen enkel wezen lager dan God in de Godfamilie, zeker kon zijn dat hij nooit zou zondigen—dat hij zoals God zou zijn, die niet kan zondigen. Met betrekking tot het vervullen van Zijn plan voor het onmetelijke universum zag God dat er op niets dat lager is dan Hijzelf (als de Godfamilie) absoluut kon worden

gerekend om dat verheven plan in het universum uit te voeren.

Waarom mensen de gevallen engelen opvolgen

Toen besloot God Zichzelf te reproduceren, door middel van mensen, gemaakt naar Zijn beeld en gelijkenis, maar eerst uit stoffelijk vlees en bloed en onderworpen aan de dood, indien er zonde is waarvan men zich niet heeft bekeerd—maar met de mogelijkheid te worden geboren in de Godfamilie, door God de Vader verwekt. God zag hoe dit kon worden gedaan door Christus, die Zichzelf voor dat doel gaf.

En dit is de reden waarom God de mens op de aarde plaatste! Dit is wat God bracht tot deze zeer kolossale, ontzagwekkende onderneming, het grootste wat de verheven, almachtige God ooit ondernam: Zichzelf te reproduceren! Het volgende hoofdstuk zal dit onbetwistbaar duidelijk maken.

Een laatste belangrijke opmerking voordat dit hoofdstuk wordt afgesloten. Gods verheven algemene doel is scheppen, tot zelfs het reproduceren van Zichzelf en bovendien om over Zijn gehele schepping soeverein te regeren. Kennelijk heeft God deze aarde uitgekozen als Zijn toekomstige universele hoofdkwartier en zelfs als de plaats voor de soevereine troon van God. (Zie 1 Corinthhe 15:24.) Satan had echter de regering van God op aarde omvergeworpen. God besloot nu Zijn regering over de aarde te herstellen door middel van de mens, die naar het beeld van God is geschapen en uiteindelijk deel van de Godfamilie moet worden. Wij moeten Paulus' waarschuwing in acht nemen niet onbekend te zijn met Satans bestaan, of met zijn methoden, en evenmin moeten wij hem voordeel op ons laten behalen (2 Corinthiërs 2:11). Ons uiterst belangrijke doel zal in de volgende hoofdstukken worden duidelijk gemaakt.

Goed nieuws

Het laatste gedeelte van dit hoofdstuk bevatte slecht nieuws. Het goede nieuws is Gods doel door middel van de mensheid en het feit dat het tweederde deel van de engelen, die heilig en rechtvaardig zijn, de demonen in aantal overtreffen en Gods onzichtbare instrumenten blijven om te dienen en te helpen bij de ontwikkeling van rechtvaardig karakter in de talloze mensen die nog de zonen en erfgenamen van de Allerhoogste God zullen worden en leden van de grote Godfamilie.

Last updated on December 8, 2022

DUTCH—Mystery of Angels and Evil Spirits